

1. Proved'te grafický rozbor těchto vět:

1. Děti se tísnily kolem umyvadla plného čerstvých květin.
2. Před dávnými časy pokrývaly celou krajinu rozsáhlé lesy.
3. Včera mně sestra přinesla slíbený lístek do Národního divadla.
4. V bratrově objetí najednou zapomněla na množství zbytečných starostí.
5. Architekt Josef Schulz obložil stěny Národního divadla mramorem.
6. Byl pozván do Ameriky jako náš špičkový odborník.
7. Nemluvně bylo zachráněno jako první.
8. Rychlá myška šust do své díry na lesní mýtině.
9. Písek byl rozpálený horkým poledním sluncem.
10. Skákat do vody je zakázáno.

2. Proved'te grafický rozbor těchto souvětí:

1. Prošek šel k chalupě a zavřel za sebou dveře, aby Holan pochopil, že má teď jiného pána.
2. Ve chvíli, kdy dramatický vývoj boje o město dosáhl vrcholu, dorazily očekávané posily.
3. Časem se naučil pracovat tak úsporně, že si všechno dobře rozvrhl, a proto mu ještě zbyl čas k tomu, aby se podíval na představení, které v divadle právě hráli.
4. Protože němečtí vojáci přiváděli stále posily, postavili proti nim Pražané barikády a statečně se bránili, ač měli prázdné ruce.
5. Vlaková souprava, jež měla osm vagonů, vjela do nádraží a dav lidí se vyhrnul na peron.
6. Přátelé, kteří se divili, jak skromně žije, ale netušili její bídu, byli tím pobouřeni a spěchali jí pomoci.
7. Víckrát na vosy nepůjdu, protože mě to nebaví, a raději budu doma pomáhat, aby se vidělo, že jsem se polepšil.

8. Víím, že vás zajímá cizí literatura a že se s ní snažíte seznámit české čtenáře, a proto vám doporučuji tuto zajímavou práci, která obsahuje příspěvky k otázkám předkládání.
9. Škola, do níž chodím, uspořádá počátkem letošních prázdnin závody chlapců a děvčat v běhu kolem sídliště, a proto jsme napsali babičce, že nás má čekat o několik dní později.
10. Když vstoupili do klece a strojník ji spustil, zdálo se chlapci, že klec stojí, ale že se stěny ženy do výše.
11. Na kamenech na kraji lesa seděly veliké mouchy a kolem nich poletovali žlutáskové a babočky tak bezstarostně, jako by ani nevěděli, že několik kroků od nich pobíhají po stromech čilí mravenci, kteří se včera a dnes probudili ze spánku.
12. Pochopil, že se všechna nepřízeň života postavila proti tomuto stromu, aby jej utužila, že po celé zimy musel v kamenité půdě hledat výběžky svých kořenů jemné póry země a musel z nich vyčerpávat sílu pro příští rok, aby nezahynul.
13. Kafkovi hrdinové – a v tom se podobají většině lidí současného světa – se pohybují v prostoru, v němž nemůže dojít k setkání mezi lidmi, v němž dokonce i nejbližší lidé mohou proti sobě vystupovat jako nepřátelé.

Jazykový rozbor č. 1:

Potíž spočívala v tom, že by bylo nutné přenést na druhý břeh i oděv potřebný k tomu, aby se ten, kdo se podjal tohoto dobrodružného podniku, mohl vůbec v městečku objevit.

1. Graficky znázorněte stavbu souvětí, určete druh vedlejších vět.
2. Vyhledejte holý podmět 2. věty a holý přísudek 2. věty.
3. Určete slovní druh: **aby, kdo, potřebný**.
4. Vyhledejte přívlastky.
5. Vyhledejte slovo složené.
6. Najděte kořen slova **objevit** a od něj utvořte 2 další slova příbuzná.
7. Určete vid slovesa **spočívala** a utvořte k němu sloveso vidu opačného.
8. Vyhledejte slovesný tvar v podmiňovacím způsobu.
9. Najděte v textu slovesa v infinitivním tvaru.
10. Vyhledejte číslovku a určete její druh.
11. Odůvodněte psaní **ž** ve slově **potíž**.
12. Od přídavného jména **potřebný** utvořte 2. a 3. stupeň.
13. Vyhledejte slovo zdobné a utvořte jeho základní podobu (slovo základové).
14. Slovo **podnik** užit ve větách jako slovo abstraktní a konkrétní.
15. Souvětí – Řekl Petrovi, že je potřeba přenést oděv. – upravte jako přímou řeč třemi různými způsoby.

Jazykový rozbor č. 2:

Smetanova práce v čele české zpěvohry byla uznávána a ctěna odborníky, kteří nejlépe mohli posoudit, jakého ducha vnesl do českého divadla a jak česká zpěvohra jeho

zásluhou dostoupila uměleckého stupně důstojného Národního divadla, k jehož vybudování se český národ připravoval.

1. Graficky znázorněte stavbu souvětí, určete druh vět a jejich poměr.
2. Určete druh souvětí.
3. Určete větné členy: **zpěvohry, odborníky, kteří.**
4. Určete slovní druhy: **Smetanova, jehož, do, jak.**
5. Proč píšeme ve slově **Smetanova** velké S?
6. Najděte slovo složené a nahraďte je synonymem.
7. Vypište několikanásobný větný člen.
8. Najděte sousloví.
9. U slova **vybudování** určete pád a vzor.
10. Vypište shodné přívlastky.
11. Určete holý přísudek v 2. větě souvětí.
12. U slovesa **připravoval se** určete vid, třídu a vzor.
13. Od slovesa **vnést** utvořte 2 slova příbuzná.
14. Vysvětlete význam slova **odborník.**
15. Tvar slovesa **připravoval** upravte tak, aby vyjadřoval pravidelné opakování děje.

Jazykový rozbor č. 3:

Ač už z dálky bylo vidět louky, pole, vesnice a starý les, táhnoucí se po úbočích hory, nepoznala Marie ta milá místa, kde prožila své dávné dětství.

1. Graficky naznačte stavbu souvětí, určete druh vět.
2. První větu souvětí upravte na větu dvojčlennou.
3. Určete slovní druh: **už, ta, po.**
4. Určete mluvnické kategorie výrazu (po) **úbočí.**
5. Uveďte synonymum ke slovu **úbočí.**
6. Slovesný tvar druhé věty upravte do podmiňovacího způsobu.
7. Spojku v první větě nahraďte jinou stejného významu.
8. Utvořte 7. p. mn. č. slova **pole.**
9. Ke slovu **dětství** uveďte tři slova příbuzná.
10. Vypište několikanásobné větné členy a určete jejich vztah.
11. Vyhledejte zájmena a určete jejich druh.
12. Upravte do přímé řeči souvětí: Řekla Petře, že nepoznala své rodiště.
13. V souvětí najděte polovětnou konstrukci.
14. Ze slov **z dálky** utvořte příslovečnou spřežku.
15. Není v textu: Užijte ve větách slov **pražané, Pražané.**